

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження
критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам
господарювання на надання послуг, що становлять загальний
економічний інтерес, та про внесення змін до деяких постанов Кабінету
Міністрів України»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, та про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (далі – Проєкт постанови) розроблено з метою імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), створення правових механізмів реалізації положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон), а також удосконалення встановленого правового регулювання з метою ефективного функціонування системи контролю й моніторингу державної допомоги.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Згідно зі статтею 267 (1) Угоди про асоціацію для виконання зобов'язань, зазначених у статтях 262–266 цієї Угоди, Україна, зокрема, має прийняти національне законодавство про державну допомогу.

Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію Сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Статтею 262 (3) (с) Угоди про асоціацію встановлено, що може вважатися сумісним із належним виконанням цієї Угоди допомога для сприяння розвитку певної економічної діяльності або певних економічних сфер, якщо така допомога не має несприятливого впливу на умови торгівлі всупереч інтересам Сторін.

Згідно зі статтею 262 (4) Угоди про асоціацію підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично

не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.

Критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 5 січня 2024 р. № 12 (далі – Критерії ПЗЕІ), були розроблені на основі рішення Комісії ЄС від 20 грудня 2011 року про застосування статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг, що надається певним підприємствам, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу (повідомлено за документом С (2011) 9380) (2012/21/ЄС) (далі – Рішення 2012/21/ЄС), та Повідомлення Європейської комісії про рамкові положення щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) (2012/С 8/03) (далі – Рамкові положення).

Водночас Рішення 2012/21/ЄС втратило чинність у зв'язку з прийняттям Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 від 16 грудня 2025 р. про застосування статті 106 (2) ДФЄС до державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг, що надається певним підприємствам, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу, та скасування Рішення 2012/21/ЄС (далі – Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630).

Крім цього, чинні Критерії ПЗЕІ імплементують Рамкові положення та Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 частково. Для повної імплементатії вказаних актів *acquis* ЄС Критерії ПЗЕІ потребують розділення на окремі блоки щодо положень Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 та щодо Рамкових положень.

Критерії ПЗЕІ потребують інших змін із метою повної імплементатії Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 та Рамкових положень, зокрема, щодо способу розрахунку обґрунтованого прибутку, умов, за яких компенсація не вважається державною допомогою, методології розрахунку компенсації, встановлення критеріїв стимулювання, нових положень Рішенням Комісії (ЄС) 2025/2630 щодо соціального та доступного житла тощо.

Враховуючи необхідність внесення значних змін до Критеріїв ПЗЕІ, доцільним є викласти акт в новій редакції.

З метою забезпечення узгодження законодавства, необхідне також внесення змін до інших критеріїв оцінки допустимості державної допомоги, які містять норми щодо послуг, що становлять загальний економічний інтерес:

- на надання послуг із створення та/або добору, організації та поширення масової інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2023 № 704);

- в галузі цивільної авіації (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2024 № 26);

- на надання послуг з перевезення пасажирів, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.02.2026 № 161).

Пунктом 22 Розділу 8 «Конкурентна політика» Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438, передбачена імплементація Рамкових положень та Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 шляхом розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проекту змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 січня 2024 р. № 12 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес» у строк – грудень 2026 року.

У зв'язку із цим прийняття та реалізація положень Проекту постанови є одним із необхідних кроків для приведення законодавства України щодо послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у відповідність із acquis ЄС.

3. Основні положення проєкту акта

Проектом постанови пропонується визначити критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, а саме:

- мету надання державної допомоги;
- категорії отримувачів державної допомоги;
- максимальний розмір державної допомоги, яка може надаватися;
- умови та спосіб розрахунку сукупного розміру державної допомоги;
- витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення Проєкту постанови є:

Конституція України;

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

Повідомлення Європейської комісії про рамкові положення щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) (2012/С 8/03);

Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 від 16 грудня 2025 р. про застосування статті 106 (2) ДФЄС до державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг, що надається певним підприємствам, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу, та скасування Рішення 2012/21/ЄС;

Закон України «Про Антимонопольний комітет України»;

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

Національна програма адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Проекту постанови не матиме впливу на надходження та витрати державного чи місцевого бюджетів України, тому фінансово-економічні розрахунки не наводяться.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації та обговорення проекту Постанови будуть проведені відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 84, ст. 2945).

Проект Постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надсилання на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект постанови містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а саме, зазначених у статтях 262–267 Угоди про асоціацію.

Водночас у Проекті постанови відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи Проєкту постанови не проводилися.

8. Прогноз результатів

Прийняття Проєкту постанови дозволить запровадити на національному рівні вдосконалені підходи до оцінювання державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, і забезпечить належну імплементацію відповідних положень Угоди про асоціацію.

Реалізація Проєкту постанови не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація Проєкту постанови матиме позитивний вплив на інтереси заінтересованих сторін.

Інформація у вигляді таблиці за запропонованою формою щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін надається в додатку до пояснювальної записки.

Додаток: на 1 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

_____ 2026 р.

Додаток
до пояснювальної записки

Інформація про вплив реалізації Проекту постанови на інтереси
заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
<p>1. Суб'єкти господарювання (отримувачі державної допомоги).</p> <p>2. Надавачі державної допомоги</p>	<p>Позитивний.</p> <p>Удосконалення нормативно-правової бази при здійсненні оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес</p>	<p>Запровадження на національному рівні чітких підходів до оцінювання державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, забезпечення належної імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію та забезпечення дотримання принципу правової визначеності під час реалізації повноважень Комітету при оцінці допустимості державної допомоги для конкуренції</p>